

EMLÉKEZTETŐ

a „Műhelymunka sorozat a térbeli tervezési rendszer összehangolásának megalapozására” című rendezvény

4. MŰHELYÉRŐL

Műhely időpontja

2010. április 13. 10.00 órától 16.00 óráig

Műhely helye

MUT előadó terme (Cím: 1094 Budapest, Liliom u. 48.)

Előadó: Palovics Lajos (Biatorbágy Pm. Hiv./

Korreferátumok: Dr. Molnár Gábor /Balatoni Integrációs Közhasznú Nkft./, Szegvári Péter /RFH Zrt./

Moderátor: Ongjerth Richárd /MUT/

4. műhely témája

A magyar területi tervezés adottságai, erős és gyenge oldalai a kormányzati és az önkormányzati döntés-előkészítés szemszögéből

BEVEZETŐ, ELŐZMÉNYEK – Ongjerth Richárd

A rendezvénysorozat szervezője ismertette a rendezvény háttérét, tematikáját. ld. 1. műhely emlékeztetője

ELŐADÁS – Palovics Lajos

Téma: Területi tervezés kérdései az önkormányzatok szemszögéből

A „lövészárokban” lévők szemszögéből tudja megvilágítani a területi tervezés, területfejlesztés kérdéseit, mert felülről mondják meg (országgyűlés, kormány, minisztériumok, kutatók, különböző szakemberek), hogy mit kell csinálniuk az önkormányzatoknak. Megmondják, hogy mik a feladataik, de muníciót nem adnak hozzá. Utána sok dologért őket hibáztatja a lakosság, holott nem mindig az önkormányzat tehetnek róla. A „lövészárkból” nincs kitekintés, hogy a „fronton” máshol mi a helyzet, ők csak a saját dolgukat látják.

A települési önkormányzatokra hatalmas terhet rótt az alkotmány és az Önkormányzati törvény. A jogalkotó szándéka szerint, az állam, a központi kormányzat feladatokat adott át megvalósításához. Az intézmények és közszolgáltatások működtetéséhez az önkormányzatok állami normatív finanszírozást kapnak, de a fejlesztések saját, vagy pályázati forrásból valósítandók meg. Ezen kívül a rendezési tervet és azt megelőzően fejlesztési tervet nekik maguknak kell összeállítani. Ebben az a kockázati tényező van, hogy az önkormányzatok finanszírozása néhány év alatt elégtelenné vált. Ahol nincs adóbevétel, ott nem tudja az adott település a közszolgáltatásokat biztosítani. Ugyanakkor vannak olyan települések is, ahol nincs meg ehhez a megfelelő szakembergárda sem.

Az önkormányzat a hibás, ha az állami út a kátyús, vagy nincs eltakarítva a hó, vagy ha betörésnél nem megy ki időben a rendőr stb. Nem fogadják el azt az érvet, hogy ezek nem a települési önkormányzat hatáskörébe tartozó dolgok. Műemléki kastély héjazatcseréjéhez is sokáig könyörögtek...

Együttműködés

A települések egymás közti kapcsolatairól a Zsámbéki-medence példáján tudna szólni. AZ 1985-ben kiadott Agglomerációs Területrendezési Tervben 13 Pest és Komárom-Esztergom megyei település állt össze gázhálózat-fejlesztési célból. Létrehoztak egy társulást, amelyhez még további két település is csatlakozott. Egy olyan fejlesztést valósítottak meg, amely előre vetítette egyéb együttműködés lehetőségét is. Ebben Páty Önkormányzata játszott a vezető szerepet.

Másik példa Biatorbágy-Páty: Biatorbágyon felépítendő 1500 m³ kapacitású szennyvíztisztító – Idő közben Páty engedélyt kért egy saját tisztítómű építésére, amelyhez –Biatorbágy értesítése nélkül– meg is kapta a vízügyi igazgatóságtól. Közben Biatorbágyon felépült egy olyan tisztítómű, ami a pátyi szennyvizet is fogadta volna, de Biatorbágyon ezt a kapacitást nem tudták kihasználni, így plusz pénz kellett az átalakításhoz.

Tehát hiányzik a jó együttműködés.

Vállalkozások

Páty és Telki vitája abból ered, hogy Páty egy összekötő utat és egy településen belüli, az átmenő forgalmat a település szélére terelő utat szeretne már hosszú ideje, ami állami beruházás kellene, hogy legyen, de az állam ezt nem vállalja fel, kikerült az Agglomerációs Rendezési Tervből is. Tehát Páty nem tudott mást tenni, a beruházni szándékozó vállalkozókkal tudná megépíttetni. A vállalkozó viszont csak nagyobb volumenű beruházás esetében látja megtérülni a költségvetést. Tehát az állami feladatok nem elvégzése miatt sok önkormányzat települési és területfejlesztő politikáját egy-egy beruházói szándék irányítja, vagy módosítja.

1991-ben a mostani Tópark-beruházáshoz nagyon hasonló elképzelésekkel jelentkeztek a törökbálinti tó környékére is. Sokszor cserélt vevőt ez a terület, mert kiderült, hogy ahhoz, hogy a területen való beruházást engedélyezzék, az M0 bővítését is el kellett volna végeznie a beruházónak. Ezt sokan nem vállalták fel.

Pályázatok

A másik dolog, ami eltéríti az önkormányzatokat a szándékaiktól, a pályázati lehetőségek tartalma. Az iskolák pályázhatnak országos internetes könyvtári hálózatba való bekapcsolódásra akkor, amikor az agglomerációban pl. nem tudják elhelyezni a gyermekeket, vagy máshol pl. rájuk szakad a tető. Építhetünk kerékpárutakat, ha nincs eleje és vége, mert pl. mire elkészül egy szakasz, arra megváltozik a pályázati kiírás, nem következik a folytatása. Vagy azt mondják, hogy csak a számozott utak mentén szabad kerékpárutat építeni. Ekkor pl. hiába csinálta meg mondjuk a kistérségi társulás a szép tájon át vezető felhagyott vasútvonal mentén a kerékpárutat, mert más útvonallal nem lehet pályázni. Ma nem azért bicikliznek az emberek, hogy innen oda eljussanak, hanem látnivalókat is szeretnének megnézni.

Településfejlesztés

Fontos szempont volt számukra, hogy a település területe mire alkalmas, a lakosság mire képes, céljaik megvalósítása milyen feltételekhez van kötve. Az önkormányzatok

többségében ez a helyismeret megvan. A kisebb és szegényebb településeknél viszont sokszor hiányoznak a célok, teendők megfogalmazásához a megfelelő szakemberek.

A településfejlesztési koncepciót úgy kellene megalkotni, hogy megfelelő vizsgálat, helyzetfeltárás után mind az ágazatok, mind az egyes településrészek tulajdonosainak kívánalmi szerint arányosan legyen megtervezve. Meg kellene határozni a prioritási sorrendet, meg kellene akadályozni a hosszabb távú területhasznosítási célok elépítését. Így kellene megalkotni a helyi építési szabályzatot is. A helyi építési szabályzat, szabályozási terv tartalmi kritériumai és a felsőbb szintű tervek között nincs igazi megfelelés. Pl. nagysebességű vasút – Nem tudják alkalmazni a rendezésük tervük értelmében, következésképpen ez elépítésre kerülhet majd, vagy gondot okozhat.

Az európai uniós pályázati rendszer új, településekre vonatkozó tervek készíttetését is megkívánja. Az IVS-t el tudták készíteni. Az értékelők csak azt kritizáltak benne, hogy nem készült antiszegregációs terv. Találhattak volna benne több kritizálni valót is. Mindössze annyit kértek, hogy ne csak a bevezetőben írják le, hogy a településen nincs szegregált településrész. Nem biztos, hogy ilyen vaskos anyagban ne lett volna több hiba, vagy ellentmondás.

Az 1996-ban elfogadott területrendezésről és területfejlesztésről szóló törvény alapján említette a gázhálózat-fejlesztést a Zsámbéki-medence Regionális Területfejlesztési Társulás példáján. Ez a társulás nem illeszkedett pontosan a tervezési statisztikai kistérségi körzetek lehatárolásához, de egyértelmű volt az együttműködési szándék. Megindult a területfejlesztési koncepció, program készítése is, amelyek elfogadása után projektek előkészítésébe, kidolgozásába fogtak. A hatóságok nem tudják kezelni, hogy két régióba tartozó települések képesek együtt dolgozni. A két régióba tartozó hivatalok jogértelmezése, -gyakorlása nagy eltérő volt.

Megpróbálták közös területrendezést is elindítani, egy kétlépcsős tervpályázati tanulmányterv szintjén állt meg a munka. Ezt a tanulmánytervet több település saját építési szabályzatában is felhasználta, de közös terv nem készült. Az önkéntes kistérségi társulások működésének olyan tapasztalatai lehettek volna, hogy valamilyen módon átalakulhatott volna az erősen széttagolt közigazgatási rendszer. Az önkéntes együttműködés alapján, kényszer nélkül lehetett volna a nagyobb létszámú kistársulásokból, nagyobb létszámú közsegeket, közigazgatási egységeket létrehozni. Ez most már a többcélú kistérségi társulások intézményfenntartó társulásaival nem igen lesz lehetséges. A területi tervezés gyakorlatilag megszűnt. Látszattervezés folyik a koncepciók szintjén is.

Kompetenciák.

Az 1996-os törvény – Regionális Fejlesztési Tanácsok létrehozása

Ezek lényegében fejlesztési támogatások megítélését célozva jöttek létre. A megyei önkormányzatok kevesebb kompetenciával rendelkeznek, mint a települési önkormányzatok, a megyei szint kiüresedett. A Balatonra és a Budapesti Agglomerációra vonatkozóan a tervek készíttetését az országgyűlés magának tartotta fenn.

Az Budapesti Agglomeráció településeinek ügyeivel a Fővárosi és Pest Megyei Közgyűlés mellett a Pest Megyei Területfejlesztési Tanács, a Közép-magyarországi Területfejlesztési Tanács és a Budapesti Agglomerációs Területfejlesztési Tanács foglalkozik.

Mostanában a megyei területfejlesztési tanácsok – hazai pályázati támogatások híján – gyakorlatilag feladat nélkül maradtak. Az európai uniós forrásokból származó támogatásokat részben a regionális területfejlesztési tanácsok, részben a központi kormányzat által

működtetett külön pályázatkezelő szervezetek folyósítják. A közigazgatási középszinten nagy a zavar és ez a területi tervezésben is jelentkezik.

A megyei közgyűlést választják, de jogosítványai kisebbek, mint a települési önkormányzatoké. A normatív támogatások mellett egyetlen jövedelem-forrásuk az illetékek. Még az intézmény-fenntartási feladataikat sem tudják megvalósítani az előírásaik szerint. Tényleges és érdemi területfejlesztési, területrendezési kompetenciája a települési szintek, az országgyűlésnek és a kormánynak van.

Az országgyűléssel az a gond, hogy sokszor késedelmeskedik a jogszabályalkotással és átgondolatlan jogszabályokat hoz. (ld. mostani szavazási példa) Az országgyűlési képviselő nem tudja, hogy mit szavaz meg. Mindenképpen javítani kellene az országgyűlés jogszabályalkotásán. Nem figyelnek arra, hogy adott jogszabályok között ellenmondás van, megkapják-e a végrehajtás feltételeit vagy adott körülmények között lehetetlenné válnak.

A kormány és minisztérium rendeletei is hasonlóak. Ez mind a törvényekre, mind részletes előírásokat tartalmazó rendeletekre igaz. A nagysebességű vasúttal a területfejlesztési tárca foglalkozik. Ugyanakkor a közlekedési tárca is kellene, hogy foglalkozzon vele, de ennek jeleit semmilyen megfontolásnál nem látják. A nagysebességű vasút érint védelem alatta álló területeket, gyógyvíz-forrásokat is. Mindezeket nem vizsgálták meg akkor, amikor kellett volna. A dekoncentrált szervek egymásnak is ellentmondanak. Pl. a vízügyi igazgatóság azt mondja, hogy burkolni kell a csatornázott patakokat, a környezetvédelmi hatóság viszont azt mondja, hogy vissza kell állítani a természetközeli állapotot. Most már összevonták ezeket a hatóságokat, így jelenleg az illetékes személytől függ az, hogy milyen állásfoglalást kapnak. Adott esetben, aki az engedélyhez a véleményt megadja, az ezt akarja, aki a használatba vételnél hivatkozik, az pedig a másikat. Mindez inkább akadályozza a területi tervezést, mint segíti.

Különböző tervek kapcsolata

Most a Nemzeti Infrastruktúrafejlesztő Rt. dolgozik az elővárosi vasutak P+R parkolók rendszerének megtervezésén és pályázati támogatással való megépítésén. Intermodális csomópontok kialakítása is szerepel ezek között. A MÁV a 2002-2003 tájékán már teljes sorozatokban készített tervet ezekre a vasútállomási parkolókra. Ezt a Közlekedéstudományi Intézet Közép-magyarországi Közlekedésszervezési Irodája sem tudja.

Egymás munkáját nem ismerjük.

Javaslatok közigazgatási változtatásra és az ezzel összefüggő területi kompetenciákra:

- Települési szint maradjon erős, mert véleménye szerint az önkormányzati rendszer sikeres volt. A településrendezés, településfejlesztés maradjon meg az egyes önkormányzatoknál.
- A kistérségi társulások, egyfajta koordinációs terepként működhetnének. Ha a kisebb települések tartósan, jól együtt tudnak működni (pl. kisebb közműhálózat-működtetési, közszolgáltatási, üzemeltetési feladatokkal), akkor –a kistérsülések közigazgatási összevonásával– ki lehet alakítani egy kevésbé szerteágazó, kevésbé széttagolt közigazgatási rendszert. Tehát több kis falu egy községgé alakítható.
- A megyei önkormányzati középszint megerősítésére lenne szükség. Ne igaz az, hogy a régiós szintek jók helyette. A működéshez feladatok és hatáskörök kellene. A megyei önkormányzat szedhessen saját céljaira adót, érdemi feladatokat végezhesen, tehát pl. a megyei úthálózat gazdája lehessen és a területrendezési, területfejlesztési kompetenciákat és az ezzel kapcsolatos eszközöket is meg kell, hogy kapja. Adott esetben azt, hogy a különböző fejlesztési támogatásokat a megye oszthassa el.

- A regionális önkormányzatokat nem szabadna erőltetni. A Bach-korszak találmányait nem kellene megismételni. Helyette egy koordinációs egyeztetési terep lehet a megyei szint.
- Az országgyűlés és a kormány kizárólag az országos területi kiterjedésű ügyekkel kellene, hogy foglalkozzon. Körültekintőbben és lassúbb tempóban kellene a törvényeket és jogszabályokat alkotni. Jó lenne, ha ezek nem negyedévenként módosulnának, hanem pl. 2 évet is kibírnának változtatások nélkül.

KORREFERÁTUM – Dr. Molnár Gábor

Téma: Területi tervezés és térségfejlesztés a Balaton Régióban

A régiók bemutatkozásakor, 2004-ben egy előadáson elhangzott: „a Zsámbéki-medence, mint az egyetlen, még megmaradt, egybefüggő természeti érték”. Ők egyből jelentkeztek, hogy a Balaton sajnos már érintett, így nem lehetne-e zöldmezős helyett barnamezősként megvalósítani azokat a fejlesztéseket a Balaton mellett, amelyeket ide terveznek és akkor az érintetlen természeti környezet megmaradhatna érintetlen természeti környezetként.

A Balatonnál azért volt szükség a beavatkozásra, mert a korábbi fejlesztések olyan szintet értek el, hogy mindenképpen központi szabályozásra volt szükség.

Környezeti átalakulás – Balaton vízszintjének ingadozása – vetített dia

Kezdet – A déli parton a vasútvonal védelme érdekében szabályozást hajtottak végre, a vízszint csökkentésére volt szükség. Később kialakult egy olyan állapot, hogy a természetes vízkészlet-gazdálkodás negatív lett (pl. 2008-ban is), tehát kevesebb csapadék esett, mint amennyi elpárolgott. 2000-ig ilyen nem fordult elő. Ennek a tanulmányterveknél lesz jelentősége. Tehát a Balaton környezete folyamatosan változik.

Gazdasági/társadalmi átalakulás – vetített dia

- Az 1800-as évek végén kezdődött el.
- A turizmusgazdaság a gazdaság legfőbb meghatározója.
- Balatonfűzfőn van csak ipar.

Térségfejlesztési intézményrendszer

(több, mint 100 éves hagyomány)

- 1882. Balaton-egylet – civil összefogás a Balaton fejlesztéséért
- 1904. Balatoni Szövetség – a modern területfejlesztés előképe
- 1931. M. Kir. Balatoni Intéző Bizottság: integrált és egységes turizmusfejlesztés
- 1958. Balatoni Intéző Bizottság (1958-tól Budapesten, 1974-től Balatonfüreden)
- 1991. Balatoni Szövetség újjászervezése
- 1993. Balaton Regionális Tanács (BRT) létrehozása
- 1996. évi XXI. törvény a Területfejlesztésről és Területrendezésről: kötelezően megalakítandó BKÜ
- 1997. Balaton Fejlesztési Tanács létrehozása a BRT jogutódjaként
- 2000. Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Kht. alapítása
- 2002. önálló Balatoni Főépítési Hivatal (2008 – DD Regionális Államigazgatási Hivatal, Állami Főépítési Iroda – illetékességi terület DD+BKÜ – balatoni aliroda Keszthely)

Területi tervezés

(több évtizedes tapasztalat)

- 1958. a Balaton környék területrendezési terve
- (brüsszeli világkiállítás nivódija)
- 1995. 62/1995. (VI.8.) Kormányrendelet, a Balatonnal kapcsolatos kormányzati feladatok koordinációjáról
- 1999. a BKÜ hosszú távú területfejlesztési koncepciója (2000-2010)
- (2002-ben kormányhatározattal megerősítve) – (2008-2020)
- 2000. CXII. Tv. ún. Balaton törvény megalkotása és elfogadása (2008)
- 2001. A Balaton Régió Stratégiai Fejlesztési Programja (2002-2006) (2007-2013)
- 2001. Előzetes Regionális Fejlesztési Program (2001-2003)
- 2003. 1075/2003 Korm. hat. a Balatonnal kapcsolatos intézkedésekről (1033/2004)
- 2004-2006. Vízpart-rehabilitációs tanulmánytervek (+10 év)

Intézményi keretek

- Önkormányzat – térség – régió – tárcák
- Egy természeti egység (vízgyűjtő), DE
- 3 Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
- 3 Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- 1 Nemzeti Park – 1 Nemzeti Park Igazgatóság
- Egy gazdasági egység, DE
- 3 megye, 3 NUTS II. régió (részben)
- 14 KSH kistérség (részben-egészben)
- 1 területrendezési egység -> Balaton Kiemelt Üdülőkörzet -> 179 település
- 1 turisztikai régió -> Balatoni Regionális Idegenforgalmi bizottság
- 1 borrégió -> Balaton Borvidéki Borrégió

A Balaton Fejlesztési Tanács

Jogforrás: Területfejlesztési törvény

Összetétel: 1/3 Kormányzat
1/3 Régiók/ megyék/ BRIB
1/3 Kistérségek (önkormányzatok)
+ *gazdasági szféra (agrár és ipari kamarák) (6)*
+ *civil szervezetek (BCSZSZ, BFSZ), BSZ, főépítész*

Feladat: Vizsgálja és értékeli a térség és környezete vonatkozásában a társadalmi, gazdasági és ökológiai helyzetet.

Összehangolja a kormányzat és a megyei és a regionális területfejlesztési tanácsok térséget érintő területfejlesztési tevékenységét.

A fejlesztések megvalósításáról pályázati rendszer keretében dönt a regionális és a megyei fejlesztési koncepciók figyelembevételével.

Fejlesztési források: Önálló „kvázi” decentralizált

Forrásfelhasználás: Támogatás pályázati rendszeren keresztül

Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft.

- Részt vesz a térség hosszú-, és középtávú koncepciójának, stratégiájának, fejlesztési programjának kidolgozásában, megvalósításában (döntés és projekt-előkészítés).
- A térség fejlődését szolgáló projekteket menedzseli és koordinálja (térségi mintaprojektek megvalósítása).
- Gazdaságszociológiai kutatásokat végez, és részt vesz a Balaton térségére irányuló kutatások koordinálásában.
- Hazai és külföldi forrásszerző pályázatokat készít, a pályázat útján szerzett források felhasználását irányítja, ellenőrzi.

- Folyamatos együttműködést alakít ki a szomszédos régiókkal, megyékkel, az önkormányzatokkal, gazdasági szereplőkkel, szakmai és civil szervezetekkel.
- Általános információk
- 2000. január 1-én alapították,
- 100%-ban a BFT a tulajdonosa,
- Non-profit szervezet, közhasznú,
- 3 iroda (Siófok, Keszthely, Balatonfüred),
- 22 alkalmazottak száma,
- 3 fő csoport (környezetvédelmi tervezés, társadalmi-gazdasági kutatás, pályázat menedzselés)

Területrendezés – Balaton törvény

- Balaton törvény (a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. Törvény)
- 2008-as módosítás OTrT-vel való összhang megteremtése
- Tervhierarchia: OTrT – Balaton tv. – Település
- Jogforrás: OGY – OGY – önk. rendelet
- 2000. (+4 éven belül kötelező) – FVM forrás
- 2008. nincs határidő, forrás – lehetőség nem élnek még vele
- Tartalom: települési terveket pontosítani lehet (5%) – részleges felülvizsgálatok, módosítások
- Vízpart-rehabilitációs tanulmánytervek (+10 év)
- Megyei tervek (megyei önk. határozat) vs Balaton (Tv.)

235 km a part 107 km partvédő művel terhelt – Környezetvédelmi problémákat is felvet.

7-es út belterületi szakaszainak rehabilitációja M7 megépültével – vetített dia – idealisztikus kép kerékpársávokkal

Jó lenne, ha parti sáv és az utak átalakításával településközpontokat lehetne kialakítani. Próbáltak erre uniós forrásokat elkülöníteni, de sajnos nem sikerült, mert a jelenlegi településfejlesztési kiírások nem tudják kezelni a kistelepüléseket. A pályázati rendszerbe egy kivételes esetet nem lehetett beilleszteni. Megpróbálják ezt úgy átalakítani, hogy 2013-ig valamilyen forrás mégis legyen rá.

KORREFERÁTUM – Szegvári Péter

Településfejlesztés – törvények

Országos szinten létezik a Területrendezési és területfejlesztési törvény, van az építésügynek is törvénye. Az a gond, hogy maga Területfejlesztési törvény sem szól a településfejlesztésről, mert azt mondja, hogy azt egy külön törvényben kell szabályozni. Viszont a településfejlesztésről nem szól külön törvény (amennyit lehet, az Építésügyi törvényben rejtettek el). Tehát az a probléma, hogy nincs külön törvény a településfejlesztésről, településrendezésről, településigazgatásról. 2004-ben született egy un. településügyi törvénytervezet, amely ezt a hiányt pótolta volna. 2005-ben is tettek javaslatot, hogy az Építésügyi törvény ne csak az építésügyi igazgatás és a településrendezés dolgait, hanem a településfejlesztés dolgait is fogalmazza meg. Ma tulajdonképpen a településfejlesztésben, -rendezésben nagyobb részt az Önkormányzati törvényre, az alkotmányra és az Építésügyi törvényre lehet hagyatkozni.

Ágazati tervezés

Az újkori magyar kormányzat történetében egyszer volt olyan, hogy a településfejlesztés és a területfejlesztés egy kormányzat irányítása alá tartozott, akkor amikor Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériumról beszéltünk. Ez persze nem jelentette azt, hogy lett volna összhang a két ágazat között, mert a minisztériumban nem tudták ennek a feltételeit megteremteni. Tehát az még önmagában nem garancia, hogy ha egy minisztériumban több funkció van, akkor a miniszter tudja biztosítani ezek koordinációját.

- 1. javaslat:** Olyan szabályozás kellene, amely a településfejlesztés, településrendezés, településigazgatás témakörét egy jogszabályban rendezi, összhangot teremt köztük és ha lehet, akkor ezt egy kormányzati irányítási körében kellene elhelyezni, nem pedig külön. Ha pedig ez nem valósul meg, akkor mindenképpen kellene biztosítani a kormányzaton belül ennek valamiféle koordinációját.

Partnerség, fejlesztési tanácsok

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény is különös sajátosságokkal bír.

1994 – Megyei szinten létre kell hozni területfejlesztési tanácsokat a vertikális és a horizontális partnerség figyelembe vételével és majd egy külön törvény megmondja, hogy ezek a tanácsok mit fognak csinálni. Az Önkormányzati törvényben az a gondolat jelent meg, hogy a megyei önkormányzat kénytelen a fejlesztési koncepcióban érvényesíteni azt az elvet, hogy részben vertikálisan, részben horizontálisan bevonja a partnereit a fejlesztésekbe, ezért 1994. óta van egy lényeges dilemma, hogy a területfejlesztési intézményrendszer megpróbál építeni a partnerségre és olyan intézményhálózatot hozott létre, hogy mindenképpen érvényesíti a partnerség elvét. Elsősorban úgy, hogy megyei, regionális, kistérségi szinten is az alsó és a felső szereplők benne vannak, ami vertikális partnerséget hoz létre; horizontálisan pedig az önkormányzatok képviselői mellett a gazdaság szereplői és a kamarák (ez 1999-ben kikerült kötelező erővel), civil szervezetek (új elem) is kapcsolódnak be a rendszerbe. Ezt a megyei önkormányzati rendszer nem tudja.

A megyei területfejlesztési tanácsok feladatait a főváros esetében a Fővárosi Közgyűlés látja el, de van egy érdekes ellentmondás. A Fővárosi Közgyűlés nem ennek a logikának megfelelően működteti a rendszerét, hiszen nem alakult ki egy ún. főváros-fejlesztési tanács logikájára szóló törvénytervezet.

Tehát az egyik probléma, hogy ha a legitim pozícióban lévő szervezetekre telepítünk fejlesztési koncepciókat, akkor elő tudjuk-e írni kötelező erővel, hogy legyen kötelező pl. az önkormányzatok esetében településfejlesztési tanácsok létrehozatala, vagy akár ha a megyei önkormányzatot erősítjük meg, akkor megyei területfejlesztési tanács létrehozatala. Tehát van egy olyan megoldás –nem feltétlenül a Területfejlesztési törvényben, de az Önkormányzati törvényben is elő lehetne írni–, hogy civilek is be lehet hozni a bizottsági rendszerbe, de tudjuk, hogy a bizottsági rendszerben az alakult ki, hogy ha civileket hoznak be a pályára, akkor nem kapnak döntési kompetenciákat a bizottságokban. Ha viszont kapnak döntési kompetenciákat, akkor nem hoznak be civileket a pályára. Ez a logikája a hatalomgyakorlás technikájának.

Áthidaló megoldás lehetne –akár az Önkormányzati törvényben is–, hogy a településfejlesztés esetében, ha nincs önálló törvény, akkor azt kötelezővé kellene tenni, hogy a területfejlesztési tanácsok munkájára, a vertikális és a horizontális partnerség okán legyen kötelező településfejlesztési bizottságokat létrehozni. A településfejlesztési bizottságok összetételére pedig adhat útmutatót a törvény.

Innentől kezdve viszont elvált a területfejlesztés és a területrendezés funkciója egymástól, mert a területrendezéshez mindenképpen közhatalmat gyakorló szervezet kell, a területfejlesztéshez viszont nem. A területfejlesztési koncepciót, stratégiát el lehet fogadni határozattal is, egyébként semmiféle kötelező ereje nincs.

Ennek következtében azt látjuk, hogy valóban van egy ellentmondás. Fejlesztési stratégiákat kell-e megfogalmazni és a rendezés az eszköze a fejlesztési stratégiák megfogalmazásának, vagy fordítva, a rendezési tervekhez kell igazítani a fejlesztési stratégiákat, mert gyakorlatilag azok megkötik a fejlesztésben nagyokat álmódokat.

Nem akarja eldönteni a vitát, de az biztos, hogy ma nincs mindig összhang a fejlesztés és a rendezés között, azért sem, mert más testületek fogadják el. Tehát ebben az esetben megyei területfejlesztési tanács felel a fejlesztési stratégia elfogadásáért, de a megyei önkormányzat fogadja el a megye rendezési tervét.

A stratégiákban nincs kötelező hierarchia, a Területfejlesztési törvény és az Alkotmánybíróság a rendezési tervek esetében ezt megerősíti. Tehát olyan nagy probléma nem lesz, hiszen ha már létezik a Balaton-törvény, akkor ebből a törvényből és a Területfejlesztési törvényből és az Alkotmánybíróság gyakorlatából kiindulva tervezési hierarchia, jogszabályi hierarchia van. Tehát kötelező követni, hogy a megyei rendezési a törvény, és a megyei rendezési tervek pedig a településrendezési terveknek a szabályozása. Ezt az ellentmondást nagyon nehéz feloldani, a közigazgatási rendszer átalakítása is nagy dilemmákat fog felvetni. Ha a megyét, a középszintet valóban megerősítjük és ezt oly módon tesszük, hogy legitim testület lesz, akkor el lehet választani a partnerségi logikára épülő fejlesztést és a rendezést, ami nem követel látszólag munkavégző partnerséget.

- 2. javaslat:** A rendezési terveknél ugyanúgy partnerséget kellene megkövetelni, mint a fejlesztési stratégiáknál.
- 3. javaslat:** A Fővárosi Közgyűlés esetében hiányolja a törvényből a Fővárosi Fejlesztési Tanács létrehozatalát. Ezt rendezni kellene.

Területi egységek

A önkormányzati döntések és a térségi tervezés szempontjából dilemma, hogy hova fókuszáljon a területi tervezés, milyen területi egységeket jelenítsen meg.

Maga a Balaton Régió egy organikus, analitikus egység, ugyanakkor a NUTS régiók közigazgatási egységek.

Bár nagyon el lehet térni az EU tervezési struktúrájától, de azért a NUTS-rendszerre vonatkozó rendelet kötelezővé teszi annak előírásait. Azon lehet vitatkozni, hogy lehet tologatni a határokat, de az biztos, hogy a Balaton Régióknak azt a fajta felépítését nem lehet másképpen megcsinálni, hogy megfeleljünk az európai rendeletnek is, mint amit az NFGM-ben lerajzoltak. /Ez nem egyezik sem a vízgyűjtőterülettel, sem az üdülőterülettel, át kellett rajzolni a határokat./ Ebben a pillanatban viszont át kell rajzolni a megyehatárokat és a településhatárokat is. Tehát önmagában egy funkcionális régió átalakítása mindenképpen a megyehatárok átszelését is feltételezné.

Annak idején vizsgálták, hogy kellene-e Magyarországon a Balaton térségére vonatkozó tervezés, intézményrendszer és forrás, de nem tudták, hogy hogyan kellene felépíteni egy ilyen funkcionális, természetes térségre a tervezéssel, fejlesztéssel foglalkozó kormányzati,

közigazgatási struktúrát. Ő sem tudja megmondani. Ez a dilemma fel fog merülni a Duna esetében is. Azt nézzük, hogy a vízgyűjtőbe az egész ország beletartozik, vagy a part mentén egy 50-60 méteres sávot vegyünk alapul.

4. javaslat: Meg kellene oldani a Területfejlesztésről, területrendezésről szóló törvényben a nomenklátúra rendszerbe nem tartozó funkcionális területi egységeknek a kezelését, tervezését is. Erre kétféle megoldás létezik:

- integráltan létrehozni egy külön alapot és ebbe rakni bele elkülönített forrásokat,
- koordinált tervezés, koordinált forrásfelhasználás – Ennek nincsenek igazán kimunkált jogszabályi feltételei, tulajdonképpen kormányhatározaton múlik a jelenlegi szituációban.

Valamelyik formáját ezekre a területekre (Balaton, Budapesti Agglomeráció, egyéb természetes területek pl. Velence-Vértes- térség, Tisza-tavi térség, Tisza-menti fejlesztési területek egysége) mindenképpen meg kell valósítani.

Önkormányzat feladatai

A településfejlesztésnél jelentkezik egy másik gond is, az érdekonfliktusokból adódó probléma. Az önkormányzat minden feladatot megkapott a törvényből és az alkotmányból adódóan, nemcsak közfeladatai vannak, hanem adott esetben vállalkozik is. Ennek következtében néha az önkormányzatoknál ez a két dolog szemben megy egymással. Az önkormányzat egyfelől értékvédő (helyi természeti és épített környezet), másfelől gazdálkodó. Saját bevételei akár a vállalkozásaiból is összejöhetnek. Ebből adódóan van egy nagyfokú ellentmondás, amit a francia, vagy az angol rendszer nem ismer. Az önkormányzatnak nem vállalkozási feladatai kellenének, hogy legyenek, hanem elsősorban közszolgáltatásaiak.

Ha ezeket a feladatokat jól tudják menedzselni, akkor nincsen semmi baj, de ha nem, akkor az önkormányzati döntésekben kialakulhat a klientúra-csoportok rendszere. Ezek a csoportok keresztül tudják verni azokat a döntéseket, amelyekben nem az önkormányzat értékvédő vagy egyéb közfeladatokhoz kapcsolódó szempontjai lesznek a meghatározóak, hanem időnként a beruházó, befektető diktál.

Építésügyi törvény – településfejlesztési megállapodás

Új megoldás, de nagyon sokszor kétélű fegyver.

A beruházó diktál történetekben kialakulnak az önkormányzatoknak olyan kötelező feladatai is, amelyeket nem lehet a beruházóra rátestálni. Innentől kezdve az önkormányzat kötelezettsége megjelenik ebben a struktúrában. Ezeknél a fejlesztéseknél az áthidaló megoldást az jelentheti, hogy az önkormányzat azt mondja, hogy hajlandó a beruházó szándékait követni, de akkor az önkormányzatra háruló kötelező feladatokat a beruházó átvállalja és ezt egy településfejlesztési megállapodásban rögzítik.

5. javaslat: Fordított megoldás is lehet. Lessen pl. a főváros rendezési, szabályozási kerettervében előírni olyan területeket, amelyeket nem lehet másképpen átalakítani, csak úgy, hogy a beruházó igényeinek megfelelő szabályozás mellé oda tesszük, hogy kötelező, ki kell alakítani hozzá megfelelő közhasználatra szolgáló területi egységeket. Azt nem kell beleírni, hogy ez kinek a feladata, de nyilvánvaló, hogy ez az önkormányzat feladata. Viszont ilyen esetekben azt lehet mondani, hogy amennyiben te beruházó vagy, ezekkel a feltételekkel fektethetsz be, így vagy meg tudsz állapodni velem, önkormányzattal és van annyi forrásom, hogy ezeket a feladatokat megcsinálom, vagy ha nem, akkor állapotjunk meg abban, hogy ebből te átvállalsz bizonyos részeket.

Szabályozás

Konfliktus: Az önkormányzat az építési szabályozások tekintetében egyszerre tulajdonos és végrehajtó is. Jó, hogy a közigazgatási eljárási törvény ezt rendezi, de ő mégis úgy gondolja, hogy az nem egy szerencsés megoldás, hogy a szabályozó tulajdonos és a végrehajtó pozíció egy kézben van.

Áthidaló megoldás az, amit látunk, hogy más jár el államigazgatási, hatósági, építési ügyekben. Izgalmasabb kérdés az, hogy ezeket az építési, hatósági ügyeket –amelyek nem önkormányzati, hanem államigazgatási ügyek– feltétlenül önkormányzatoknak kell-e ellátni, hiszen ezekben az esetekben nem önkormányzati, hanem a jogszabályokhoz kapcsolódó érdek merül fel. Ami az önkormányzat érdeke, azt nyugodtan a szabályozásban kifejezheti, hiszen éppen azért van helyi rendeletalkotás, hogy ezeket a helyi érdekeket meg lehessen jeleníteni.

Főépítészek szerepe a területrendezésben és településfejlesztésben

Települési főépítészeknek mi a döntésekben a szerepe?

Az önkormányzat bizonyos értelemben ki van szolgáltatva a képviselőtestület és a polgármester döntéseinek. Gondot jelenthet az előkészítésben, hogy a települési főépítésznek van-e beleszólása döntésekbe és az is, hogy építési, igazgatási, településrendezési kapacitásokkal rendelkezik-e a képviselőtestület.

Agglomerációs Fejlesztési Tanács

(NUTS2 szinten belül)

Probléma: Az intenzív agglomerációra koncentrálnak néhány településsel, kiemelve gyakorlatilag a régióból ezt a területet. Az ún. extenzív agglomerációra nem terjed ki a tervezés, a határon átnyúló problémákkal már nem foglalkoznak.

- 6. javaslat:** Pl. Miért nem lehet hatósági társulási formát létrehozni –amire egyébként az Önkormányzati törvény lehetőséget ad– a települési főépítészekkel a településrendezési tervek összehangolására.

Az Európai Bizottság felül fogja vizsgálni az erre vonatkozó szabályozást, így lehetne javasolni, hogy tegye lehetővé, rugalmasan azt, hogy az EGTC-ben ne csak önkormányzatok lehessenek benne, hanem települések mellett vállalkozók és civilek is, hogy át tudjon venni olyan közszolgáltatási feladatokat pl. akár a közös tervezésben, településrendezésben is, vagy a főépítészek működtetésében, amire ma nincs lehetőség. Ugyan itt nem határ menti településekről beszéltünk, de a határmenti településeknél sok esetben gond, hogy nem tudnak tervezni a határ másik oldalára való kitekintéssel.

EGTC (European Grouping for Territorial Cooperation)=Európai Gazdasági Térségi Csoportosulás

Ezt az EU lehetővé tette azoknak az országoknak, amelyek beiktatták a törvénybe (Mo. 2007-ben iktatta be). Ennek megfelelően önkormányzatok vagy önkormányzati társulások létrehozhatnak ilyen térségi csoportosulást. Ez önálló jogi személyként működik. Az ennek az előnye, hogy önálló területfejlesztési társulásként működhet és nem kell feltétlenül a jelenlegi vezető partner elve alapján működnie, hiszen önálló vagyona, forrásai lehetnek, saját munkaszervezete lehet, saját bevétellel rendelkezhet. Ennek megfelelően támogatásokat kaphat közvetlenül hazai és európai uniós forrásokból is. Egy problémája van csak, kizárólag önkormányzatok lehetnek ma még csak a tagjai.

HOZZÁSZÓLÁSOK

Ongjerth Richárd: Vitaindító kérdés

Lille-i várostárság, társulás szintű együttműködés – Felülről vezérelt rendszerben laza együttműködési rendszert építettek fel.

Valahogy ez nálunk nem működik. Szegvári Péter egy nagyon jogi utat vázolt fel. Mennyiben gondoljuk, hogy a jog a megoldás? Milyen eszközeink lehetnek még?

Nagyházi György: A tervezéssel kapcsolatban egy dolog nem szokott nálunk működni nálunk: a tervezési kör, a közpolitikai ciklus lezárása. A közpolitikai rész nem szokott működni. Ebben több minden közrejátszik, de az, ami nem történik meg, kultúra és politika is egyben. Hiányos a tudása azoknak az embereknek, akik a döntéseket hozzák.

Csohány Klára kérdései:

A fővárosnál a kétszintű önkormányzati kormányzás (főváros és kerületek) tulajdonképpen nem azért van, mert ez egy főváros, hanem azért, mert egy nagyváros. Ha fővárosi szerepkört elvinnék pl. Szegderek, akkor mi történne a főváros kétszintű kormányzásával?

Ha egy város főváros, akkor szabályozni kellett volna/kellene/kell-e, hogy az országért is felel-e, vagy csak magát tervezi? A jogszabályból adódóan nincsen joga kifelé tervezni. Ha megnézzük az országos területfejlesztési koncepciót, akkor az nem fogalmaz meg a fővárosnak olyan feladatokat, amelyek egy fővárosnak valószínűleg megfogalmazhatóak lennének. A fővárosnak van felelőssége az ország felé, vagy nincsen?

Faragó Péter: A jelenlegi tervezési rendszerünk olyan amilyen. Sokat segítene rajta, ha a fejlesztés, rendezés közti területi inkonzisztenciájával valamit történne. Mi a helyzet ezzel?

A rendezési terveknel a partnerség elve nem működik – ezt mondta az előadó. Hol van elveszve a dolog?

Nagyházi György: Részt vett a 218/2009. (X. 6.) Kormányrendelet –*A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedés, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól*– kialakításában. Ennek része a partnerségi elv végrehajtása is. Megyei szinten lehetővé teszi, hogy a megyei fejlesztési program és területrendezési terv ugyanazon megalapozó tervrész alapján készüljön el. Szintenként tartalmazza a tartalmi előírásokat is. A partnerség ebben rendszerben már érvényesül és teljesen új előírások is megjelennek benne.

Faragó Péter: Amíg nem rendelnek hozzá pénzt, addig nem lesz belőle semmi.

Ricsi: Nem lehet, hogy az egyeztetés és partnerség két különböző dolog? A hétköznapi életben általában akkor működünk együtt, ha annak valami oka van.

Palovics Lajos válaszai: Nehéz annak, akinek ezt le kellene bonyolítani. A politikusok 4 éves ciklusokban gondolkodnak. Elfelejtik, hogy amit esetleg elrontanak, az lehet, hogy évszázadokon keresztül is befolyásolja a lakók életét. Van egy ilyen felelősség és a képviselők nem igazán vannak ezzel tisztában. A polgármester a törvény erejénél fogva mindenhez ért, ezt kevés ember tudja megcsinálni.

A lakossággal partnerként kellene együttműködni. Biatorbágy most lett város, így muszáj is lenne partnerségi viszonyt felmutatni. Megrendezik a fórumokat, igyekeznek kedvet csinálni,

de igazából a lakók akkor ébrednek fel, amikor már valami épül és szemmel látható. Pl. mediterrán hangulatú tér esete Biatorbágyon Amikor papíron van, akkor még nem foglalkoznak vele. A Biatorbágyi Tájvédő Kör a nagysebességű vasúttal felszólításra sem hajlandó foglalkozni. Nehéz felkelteni az érdeklődést. Nagyon keserves a partnerséget előírni és még keservesebb követni ennek az eredményeit.

Nagyházi György kérdése: Az IVS-be sikerült bevonni a vállalkozókat?

Palovics Lajos válasza: 1000-ból 3-at, összesen 12 jelentkező volt.

Fleischer Tamás: Egy könyvtár jól tud működni bármi szerint is van rendezve, de akkor rosszul működik, ha évente három napig zárva tart, mert átrendezik más rendszer szerint. Nagy a bizalom abban, hogy ha a jogszabályokat megoldjuk, ha hierarchiát átrendezzük stb., akkor működni fog a dolog. Akármit gondolunk, a partnerség az, ami működik, ennek el kell tudnia szakadni akármilyen a beosztástól.

Salamin Géza: A beszélgetések gyakran arra futna ki, hogy a jogszabályokhoz jutunk. Nagyon külön beszélünk rendezésről és fejlesztésről és alapvetően minidig ezek eszközeiről beszélünk. A tervezés több annál, hogy megfogalmazzuk a fejlesztési ügyeinket.

Egy adott térséget, mint egy rendszer egészét beazonosítanunk, keressük meg a feszültségpontokat, jelöljük ki az irányokat, amerre haladni akarunk, és utána kezdjük el az eszközökön gondolkodni. A rendezés és fejlesztés is ennek csupán eszköze lehet. Szerencsésebb tervezési kultúrájú országokban ez nem kérdés, nem válik el a két dolog ennyire. Pl. a polgármester úr által említett mediterrán hangulatú tér – ez ugyanúgy rendezési és fejlesztési kérdés is

A jelen helyzettől elszakadva kellene ezen gondolkodni.

Partnerség: Ne várjuk azt, hogy jogszabályi rendszerünk kell, hogy kikényszerítse. Egy nagy hiba a rendszerben, hogy a delegáltak a regionális fejlesztési testületekben nem az igazi partnerséget jelenítik meg. Elmostuk. Minden szinten szinte minden.

A jogszabályokat, a területi szintek kompetenciáját nem szabad összekeverni a partnerséggel. Akkor lehet partnerséget megvalósítani, ha mindenki tudja, hogy miért felelős. Különböző szintek megfelelő kompetenciáját kellene meghatározni. A jogszabályoknak tisztázni kellene a kompetenciákat. Ne legyen túl sok szint és kompetencia.

Szegevári Péter: Azért ne legyünk olyan naivak, hogy ne is legyen jogi szabályozás. Pl. 1990-ben bekerült az Önkormányzati törvénybe a társulások szabadsága. Ezek nem alakultak ki, mert egyébként nem szeretették egymást. Nem alakult ki a szabad szerelem. Jött 1994, amikor elővették, hogy törvényben kényszerítik ki, hogy ha tervezési szempontból jó, akkor együtt kell működni. Kötelező szerelem. 1994 óta megálltunk félúton és ez zajlik most. Nem tudunk mit kezdeni azokkal a logikákkal, amelyeket csak egyféle módon közelítünk meg. Miért ne lehetne megengedni, hogy önkéntesség alapján társulások alakuljanak ki? Erre már van lehetőség. Szóval vitatja, hogy magától működné, de egyébként ő szívesebben venné, ha így lenne.

Polgármester úr azt mondta, hogy ő az integrált települési önkormányzatiság híve (több településre kiterjedő önkormányzati területi egység kell, de nagyobb kompetenciával). Ez a skandináv modell logikája. Csak elfelejtjük, hogy náluk akkor felezték meg az önkormányzatok számát, amikor mi dupláztuk. A logika működik, de nem hiszi, hogy Magyarországon ma lenne olyan politikai erő, amely ezekkel foglalkozna, ezért vannak félmeoldások.

Középszint ma nincs. Összes feladatot vagy felvitték állami szintre, vagy szétszórták a települések között. A megyei önkormányzatok nem tekinthetők valódi önkormányzatoknak. Ha középszintet akar valaki csinálni, akkor valahonnan el kell vennie kompetenciákat. A megyei szint honnan vehet el kompetenciákat? Vagy a felsőbb, vagy az alsóbb szintektől. Elképzelhető, hogy felsőbb szint nem akar majd átadni kompetenciákat.

Nagy valószínűséggel el fogják választani egymástól az államigazgatási, és az önkormányzati feladatokat és az álligazgatást regionalizálják. Ez történt Csehországban is. Ebből adódóan ő nem hiszi, hogy lesz regionális tervezés. Ami regionális tervezés lesz, az csak a fejlesztési koncepciókban fog megjelenni.

A kétszintű önkormányzati rendszert örököltük Rákositól. A felülről lefelé vezérelt tanácsi rendszerben végrehajtási szervekként működtek a kerületek. 1990-től jött a probléma, mert mindegyik kerület a kompetenciáival, autonóm jogával akart élni. Régen ez nem volt gond, a kerületi rendeleteket igazították a fővárosihoz.

Budapest a közigazgatási határon kívülre nem tekint ki. Budapestnek van települési, térségi, regionális és országos funkciója is. Ezeket a funkciókat tervezési szinten nem tudja leképezni a jelenlegi a döntéshozatali struktúra. Nem azt mondja, hogy tovább kellene húzni a vonalat, de partnerséget kellene kialakítani. Ebből a szempontból a föderatív szisztémák jók. Ő nem hisz abban, hogy a partnerség magától fog menni.

Salamin Géza: Igen, de így az a probléma merül fel, hogy teljesen kiszámíthatatlan, hogy mikor milyen forrásra lehet tervezni. Ezek hektikussága sokat árthat a tervezésnek. Ezek a folyamatok nagyon erodálják a saját szakmánkat.

Palovics Lajos: Nincs azért olyan nagy baj, azért elég jól működik a rendszer. Javuló tendenciák is vannak. Az önálló együttműködési vágy természetes. A változással, felelősséggel egyik önkormányzat tud gazdálkodni, a másik úgy, hogy elengedték a kezét, nem. Az együttműködést ő támogatja. Az emberi tényező miatt nem működött, rosszul csinálták.

Partnerség: Ki kell imádkozni az emberekből, hogy mondják el, hogy mit akarnak még mielőtt nekikezdenek valaminek.

A TERVEZÉSI RENDSZER ERŐS ÉS GYENGE OLDALA

ERŐSSÉGEK

- A települési önkormányzati rendszer erős, jól működik;
- Szakembergárda;
- Települési önkormányzatnak van saját pénze, felhatalmazása;
- Jövőképpel rendelkező társadalmi háttér;
- Nyitottság az együttműködésre;
- Felelősségvállalás

GYENGESÉGEK:

- Előforduló forráshiány, adóbevétel-hiány (nincs anyagi forrás a tervezéshez);
- Jövőképpel rendelkező társadalmi háttér;
- Ellentmondásos, túlzó, (másra háritott) elvárások, mástól várás, sült galamb, alakoskodás;
- Közösségformálás hiánya;

- Együttműködési kultúra hiánya;
- Nem egyértelmű tervezési rendszer, túlzottan részletekbe menő;
- Kommunikációs nyelvezet;
- Politikusok csak választási ciklusokban gondolkoznak;
- Kontinuitás hiánya;
- Pályázatok tervezik az országot;
- Beteg pályázati rendszer;
- Eszköztelenség, információhiány;
- Uniformizált pályázati rendszer;
- Rosszul elosztott kompetenciák-bevételek állami és önkormányzati szinten, középen lukas
- Rosszul elosztott finanszírozási rendszer

JAVASLATOK:

- Szakmai presztízs;
- Hol vannak szakma határai?;
- Megfelelő székek;
- Felkészülés a váratlanra

Fleischer Tamás: Már eleve onnan indul a probléma, hogy az, amit Brüsszeltől el lehet nyerni, az nem az ország szükségleteiből indult ki.

Palovics Lajos: Azzal is foglalkozni kellene, amit az EU nem támogat, csak nincs rá forrás.

Budapest, 2010. április 20.

Összeállította: Pusker Gabriella